

Terapia logopedyczna dziecka z autyzmem

Objawy autyzmu dotyczą podstawowych sfer funkcjonowania dziecka. Obejmują relacje społeczne, zachowanie oraz kształtowanie systemu językowego. Wypowiedzi językowe dziecka z autyzmem mają ogólne znaczenie i często nie służą komunikacji, dzieci nie rozumieją słów, chociaż je słyszą. Złożoność objawów z całą pewnością koreluje z zaburzeniami funkcji poznawczych dzieci autystycznych. Ich wynikiem jest częściowy lub całkowity brak umiejętności posługiwania się złożonymi strukturami mowy oraz rozumienia sytuacji społecznych i stanów emocjonalnych.

Zaburzenia mowy dzieci z autyzmem nie są jednorodne, mimo, że stanowią jeden z osiowych objawów tego zaburzenia. Ich mowa charakteryzuje się przede wszystkim słabym poziomem zdolności inicjowania lub podtrzymywania kontaktu werbalnego, stereotypiami, zaburzeniami treści i form przekazu błędami gramatycznymi, nieprawidłową intonacją, tempem, rytmem i akcentem. Ton głosu może być monotony, często spotykana jest echolalia o charakterze bezpośrednim lub odroczonym.

Logopeda uczy zatem rozumieć mowę, mówić, komunikować się, poszerza zasób słownictwa, poszerza umiejętności językowe i wpływa na ogólny rozwój dziecka.

Kształtuje u dziecka kompetencję językową i kulturową, gdyż właśnie brak systemu językowego nie pozwala dzieciom zdobywać wiedzy o świecie i relacjach społecznych.

Przed rozpoczęciem terapii logopedycznej musimy pamiętać o zasadzie dwutorowości terapii. Logopeda musi traktować mowę oraz komunikację, jako dwa odrębne tory, ponieważ najczęściej nauka komunikacji nie wiąże się bezpośrednio z nauką mowy. Dziecko nie musi mówić, by zacząć pracę nad komunikacją. Terapię zatem prowadzi się zawsze dwutorowo:

I TOR: Praca nad komunikacją - rozwijanie kompetencji komunikacyjnych

II TOR: Praca nad mową - rozwijanie kompetencji językowych.

Ćwiczenia logopedyczne zawsze uwzględniają:

- usprawnianie motoryki małej i dużej ze szczególnym uwzględnieniem ćwiczeń manualnych, wyrabiających precyzję ruchów oraz ćwiczeń artykulatorów,
- naukę prawidłowego sposobu oddychania wydłużającą fazę wydechową oraz poprawiającą melodię,
- ćwiczenia logorytmiczne,
- ćwiczenia poprawiające odbiór poleceń słownych,
- ćwiczenia dźwiękonaśladowcze stosowane przy zaburzeniach ekspresji słownej oraz stymulacji reakcji słownych,

- rozwijanie słownictwa biernego, czynnego, komunikacji alternatywnej,
- utrwalanie prawidłowych dźwięków.

Wskazówki do terapii:

1. W trakcie zajęć należy starać się zachowywać tę samą kolejność działań. Im mniej zmian tym dziecko czuje się bezpieczniej.
2. Używamy prostego, jasnego i zwięzłego języka.
3. Nie należy kierować do dziecka obszernych tłumaczeń i uwag.
4. Udzielamy dziecku podpowiedzi.
5. Dziecko zawsze ma mieć wyznaczone zadanie aby nie pojawiała się echolalia i niepożądane zachowanie
6. Nie krytykujemy, zawsze chwalimy za wykonane zadanie.

Ćwiczenia szczegółowe:

- wskazywanie części ciała, obrazków, osób, etykiet, czynności,
- identyfikowanie przedmiotów po ich funkcji,
- identyfikowanie emocji,
- podawanie przedmiotów i etykiet,
- identyfikowanie i naśladowanie dźwięków,
- identyfikowanie cech, płci,
- układanie sekwencji i szeregów,
- wyszukiwanie brakującego elementu,
- różnicowanie liczby pojedynczej i mnogiej,
- naśladowanie sylab, wyrazów, zdań,
- ćwiczenie artykulacji, głośności, intonacji, modulacji, wysokości, tempa, rytmu mowy,
- wskazywanie pożądanых rzeczy w odpowiedzi na pytanie: „Co chcesz?, Gdzie?, Który?”
- mówienie „Tak” i „Nie” , używanie zwrotów grzecznościowych,
- odpowiadanie całym zdaniem,
- zadawanie pytań: „Co to jest?” „Gdzie jest...?” „Kto?”, „Co?”, „Gdzie?”, „Kiedy?”, „Dlaczego?”
- nauka proszenia o przedmiot lub obrazek

opracowała;

neurologopeda mgr Magdalena Nowak





Bibliografia

Cieszyńska J., *Od słowa przeczytanego do wypowiedzianego*, Kraków 2000

Cieszyńska J., *Kocham czytać uczyć czytać*, Kraków 2006

Cieszyńska J., Korendo M., *Wczesna interwencja terapeutyczna*, Kraków 2007

Szeląg E., *Neuropsychologiczne podłoże mowy*, [w:] T. Górski, A. Grabowska, J. Zagrodzka (red) *Mózg a zachowanie*, Warszawa 1997

Wygotki L. S., *Mózgowa organizacja czynności psychicznych*, Warszawa 1989